

صاحب امتیاز :
احمد شیرانی

مدیر مسئول :
احمد شیرانی

اعتصام

عدد — ۳

واعتصموا

سنہ — ۱

۸ ربیع الاول
۱۳۳۷ سنہ

{ پنجشنبہ کونلری نشر اولنور }

۱۲ کانون اول
۱۳۳۴ سنہ

(مقالہ)

دین دولندن تفریق ایدیلہ من
اسلامیتہ دائر یا کلش تلقیلر

(تحریری)

احمد شیرانی
ع. عاطف

علم و ایمان قوت

م. ل

عمر بن عبدالعزیزک بر جوانی

طاہر المولوی

غلبہ عرفان

امین خاکی

شعبان افندیہ جواب

اعتصام

فیثائی ♦♦♦ پارہ در

آدرسی : فاتحہ (اعتصام) محل ادارہ سی

اعتصام

﴿ وَاَعْتَصِمُوا ﴾

۱۲ کانون اول

سنه ۱۳۳۴

{ هفته لایق مجموعه اسلامیة در . }

۸ ربیع الاول

سنه ۱۳۳۷

عرض شکران

مجموعه مزك انتشاری تبریک ایتك نزاكتنده بولنان رفقای ذوی الاحترامه عرض
شکران ایلرز .

دین دولتن تقریق ایدیه من

بکچر هفته « اعتصام » امضاسیله یازمش اولدیغ مقاله ده ، بو مسئله نی اوج
جهتدن تدقیق ایدیه جکمی سبویله مش واولا تفریقک - عقلا - ممکن اوله میه جغنی
کوتره شدم . شمدی دیگر جهتلرجه دخی عدم امکاتی اشیانه جالیشه جغ .
شرع اسلام نظرنده دین دولته و دولت ده دین ایله قائمدر . دین مبین اسلام ؛
بر دولت مدنیة و سیاسیة تأسیسی ایچون وضع اولمش بولمغسی حسبیله بر دولتک
تشکلات داخلیه و خارجیه سینه نه کی اصول و قواعد لازم سینه کافه سنی عتویدر .
مثلا : داخلی و خارجی تشکلاتک خطوط عمومیه سنی احتوا ایتمی اعتباریله بر قانون
اساسی ، افراد ملتک حقوق مدنیة و سیاسیة سنی متکفل بولمغسی جهتیله بر حقوق
اساسیه ، مناسبات دولیه هاند قواعدندن طولانی بر حقوق دول و بونارک حسن
تطبیق و اجراسیله علاقه دار اولان موادی نقطه نظرندن بر حقوق اداره کلیاتیدر .
بوکی احکامی حاوی بولنان بر دینک ؛ دولتمز قائم اوله میه جغنی ناصل بر امر
قطعی ایسه اساسات مذکوره داخلنده تشکل ایدن دولت اسلامیة نیک دینمز قائم
اوله میه جغنی ده آشکاردر .

شرع اسلام ؛ بورالینی اولانجه اهمیتله نظر دفته آلهرق ریاست دولتی عهدده سنه
تودیع ایچون سلطان نصیبی تحت وجوبه المشرر . اسلامیتده ؛ سلطان دینک الک
بیوک بر مئشیدر . بعض عباداتک صحتی ایچون سلطانک وجودی ایله اذن عامنک
شرط اولسی ، کنديسنک ساحه دیاننده کی درجه رفعتی کوستر . بوقادار ممتاز
برصفت دینی حائر بولنان بر ذات ؛ اگر صفت دینی سندن تجرد ایدرسه ریاست
دولته کچه منو ، اوصفتله کچه ده دین دولتن ؛ تفریق ایدیه من . کوریلورکه شرع
اسلام ، بوتفریق مسئله سنه قطعاً جواز ویره من ؛ ویررسه کندی ایله فتوای
اعدامی امضالامش اولور .

دولتک منافع حیانی سیدی بوخموصده عقل سلیم و شرع شریف ایله برله شهرک
بویله رفتوا ویرمکن اجتناب ایدر . معلوم اولدینی اوزره داخل و خارجده کی
مسلمانلر ، دولتمزی ؛ بدولت اسلامی بیلیرلر حتی امرکز اسلامیت حد ایدرلر .
دین ، دولتن تفریق ایدیه چک اولورسه بتون مسلمانلر ؛ چهره قلبی و ارتباطیلرینی
بشقه جهته چویره چکدر . بفرقه طرفدار بولنانلر ؛ احتمالک وضعیت حاضرده
باقاراق خارجده کی مسلمانلرک تحویل توجهلرینی بر نظر لاقیدی ایله تماشایه رضا
کوسترلر . فقط داخلده کی مسلمانلرک تحویل توجهلرینی ده بیلیم اويله نظر لاقیدی
ایله تماشایه راضی اولورلرمی ؟ ا بوکا راضی اولورلرسه اورتاده بر دولت تشکیل
ایده چک قادار دکل ؛ تورک اوجانک غایه مساعیسی اولان بر تورک پرانسیکی
وجوده کتیره چک مقدارده کیمسه قالماز . چونکه - له الحمد - الحاله هذه ملتک
اکثریت عظیمه سنی حسن دینی ایله متعسس اولانلر تشکیل ایدیور .

بومسئله یی اورتایه آتان متفکرلرمز ؛ اگر بر آزده احکام وقواعد اسلامیینی
دائرة تدقیق و تفکرلرینه آکس اولسهردی هیچ شبهه یوقدرکه نقطه نظرلرینی
ده کیشدیرلریدی . بزی الک زیاده متأسف ایدن جهت ، بومتفکرلرمزک هیچ بر تدقیق
وتبعه مستند اولمقنیزین صرف بر جریان قایلمق و یا خود اورویایه خوش کورونمک
سائقه سیله الی یوز ، بلکه بیک شو قادار سنه لک بر دولتک بنیه قدیمه وقوعه منده بر عملیه
جراحیه اجرا اتمک ایسته ملریدر . دینک نه قصوری وارکه اونق دولتن بفرقه
براحتیاج حسن ایدلم . بزم بیلدیکنز اسلامیت ؛ بر ملت و دولتک تعالی و ترقی سینی
کافل نه قادار اساسلر وارسه اولرله آمر و انحطاط و سقوطنه خادم نه کی مخاطرات

وارسه اونلری مانعدر . برکزه تدقیق ایدلم ؛ اکر بوندن بشقه بر اسلامیت
بولندی آکلاشیلورسه همیز برابر هدمنه چالیشهلم . فقط بز ، قطعیاً قانمز که
بز قصور وارسه اوده اسلامیتیم دکل ؛ مسلمانلق نام مستعارینی طاشینانلرده در .
خرستیانلق عالنه کنندیزی بکنندیرمک جهتنه کانجه اونلر ، بزدن نام مسلمان
اولمازنی ایسته یورلر ، یوقسه مسلمانلنی ترک ایتمیزی دکل .

مشئله‌ی ده‌ها زیاده ایضاج ایچون خرستیانلق عالمی ایکی به آیرالم . بری دولت
عثمانیه‌ک جناح شفقنده بولنان خرستیانلق عالمی ، دیکری ده اوروپاده‌کی خرستیانلق
عالمی . دولت عثمانیه‌ک زیر اداره‌سنده بولنان خرستیان ملتلی شریع اسلامه
مدیون شکر اندرلر . چونکه اونلرک مال ، جان و عرضلرینی اوتهدنیری تحت امنیتده
بولندیرن ؛ شریع اسلامدر . شمدی به قادر ملتیرلرک تمیل و تمیلدن محفوظ
قالمه‌سی ، شریع اسلامک اونلر ؛ حق‌لرنده وضع ایتمش بولندی اوشفقت وعدالتکارانه
قواعد واساساته مستنددر . اونلر ، بوحقیقتی ، بزدن ده‌ای بیلدکارندن طولاییدر که
شرع اسلامه قارشی حس شکرانلرینی کتم ایتمکده و حق‌لرینه بر تجاوز و قوعبولنجه
در حال بونک شریع شریفه مخالف اولدیننی ایلری سورمکده درلر . اونلرک حق‌لی ،
حقسز برشکایتلری وارسه اوده شریع اسلامدن دکل ؛ اهل اسلامدنر . اونلرک
متفکر و منصف‌لری اساسات اسلامییه اودرجه حیراندرکه : مکتب حقوق‌زده معلم
بولنان برخرستیان زطنداشمز ، یالکیز اصول فقهک بر قاج ماده‌سیله منتظم بدولت
تشکیل و اداره . یدیله بیار دیهرک حیرتی طلبیه قارش ایتمکدن چکنمه‌مشدر .

اوروپاده‌کی خرستیانلق عالنه کانجه اونلرک منصف متفکرلری ، حکما‌سی‌ده
حضرت محمدک - صلعم - ده‌ای نبوته حیرت و تأسیس ایتمش اولدیننی دینک ؛ دنیانک
اک منتظم دینی بولندی آتار مخلص‌لرنه سویلکده درلر . بونلره مقابل اسلامیتی ؛
تقید و حق تزییف ایدنلره ، ارذر . فقط بو منقدرک اسلامیته قارش بسلدکاری
کین و بغض ؛ سیاسی و ملی سائق‌لردن تولد ایتمکده در . اسلامیتک توسع وانتشارینی
کورن و بتون مسلمانلرک - هیچ اولمازسه قلباً - بر نقطه‌یه متوجه بولندی بیلان
اوروپانک سیاسی و ملی میس‌یوزلری طبیعیدر که اسلامیتی کوزدن دوشورماک
ومسلمانلر آرسندمکی زابطله عسومیه‌نی کسر ایتمک ایچون نه یامنی لایوسه یالارلر .

نصل که یا مقدمه درلر و یا مقده حق لریدر . اولنر ؛ بومقصد او غرنده مرسته میلیونلر
 صرف ایدرک مالک اسلامیه نك هر کوشه سینه میسبونلر کوندر مکده ایکن ، دین
 اسلامی ، بکانه استناد کاهی اولان دولتنن تفریقہ چالشوق ؛ میسیونرلرک اسلامیتہ
 ایدر مدیکی و ایدر میہ جکی ضرر لرئ - کندی الیزله - وقوعہ کتیر مکدر . هله خلافتک
 موضوع بحث اولدیی و اوله جنی بر زمانده دینک دولتنن تفریقہ بختہ قاریشدیر مق ؛
 نهدولتک منافصیه نهده متفکر لرده بولنه سی لازم کان دور بین لکله قابل تألیف دکلدنر .
 متفکر لر یزه ایشته بورالری نظر دقنه آلهرق بومسئله نی یا هیج بختہ قاریشدیر مه ملی
 و یا خود هیچ اولماز سه اجنبیلرک اسلامیت حقنده کی وقوفی درجه سنده اولسون بروقوف
 پیدا ایتدکن صوکره بومخصوصه دائر مطالعاده بولمالیدر .

احمد شیرانی

— مسلمانلقه دائر یا کلیش تفسیر —

اوروپا آثارینی ، یا خود او عالمی نك سطحی بر نظرله تقبیل و تماشا ایدن
 بعض کیمسه لر واردرکه مسلمانلقدن بحث ایدیلنجه بونلر اسلامیتی خریستیانلق
 عالمندکی روحانیت کبی ظن ایدرک بوتون عا کملرینی بو اساس اوزرینه بنا ایلر
 و آکا کوره حکم ویرمکدن چکیمزلر ؛ مشیخی یا یالق ، علمانی رهبان قیاس ایدرلر .
 ایشته بوفهاب نقیجه سیدرکه کندیلر یله اسلامیتہ متعلق بر مسئله دن بحث
 اولونجه هیچ تدقیقه لزوم کورمیرک مغایر مدنیت عدایدر ، و مثلاً « قدر ، توکل ،
 قناعت کبی فکر لره مربوط اولان اقوامک مدنیت دیارنده یری یوقدر » دیرلر .
 بومدعالرینه ثبوتی بدیهی بر دعوی کبی بلا دلیل میدانه آتمقدن چکیمزلر .
 « قدر » ، عطاالت ، « توکل » ، قیدسراق ، « قناعت » ، زو کورتک معناسی
 ویرلر ؛ دوشونغرلرکه بونلر ، حقیقه رعایت ایدلریکی تقدیرده بر قومی انسانیتک
 کالنه ایصال ایلرک ایچون بکانه واسطه عد اولغی لازم کلیر ، چونکه بو اساسلار
 ایلک متعلی اولان برعات افراینک نهتهنده ، اختیار ، نویندی ، سمرص بر طوق ناماز .